

“DAVANIN KONUSU: 7499 sayılı yasanın 17. maddesi ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 252. maddesinin 2. fıkrası 2. cümlesinde yer alan düzenlemenin Anayasa'nın 2., 5., 6., 9., 10., 11., 36., 37., 138., 140., 142. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Aynı olay tarihinde gerçekleşen eylem/eylemler nedeniyle başlatılan ceza soruşturması neticesinde verilen tefrik kararı akabinde ilgili yasal düzenleme kapsamında farklı hakimler tarafından yargılamanın yürütülmesine neden olduğu ve hukuki güvenirlik, adil yargılanma hakkı ve doğrudan doğruyalık ilkelerine çerçevesinde Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bazı Suçlara İlişkin Muhakeme

Basit yargılama usulü

Madde 251 – (Mülga: 2/7/2012-6352/105 md.) (Başlığı ile Birlikte Yeniden Düzenleme:17/10/2019-7188/24 md.)

(1) Asliye ceza mahkemesince, iddianamenin kabulünden sonra adli para cezasını ve/veya üst sınırı iki yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlarda basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verilebilir. (Ek cümle:8/7/2021-7331/23 md.) 175. maddenin ikinci fıkrası uyarınca duruşma günü belirlendikten sonra basit yargılama usulü uygulanmaz.

(2) Basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verildiği takdirde mahkemece iddianame; sanık, mağdur ve şikâyetçiye tebliğ edilerek, beyan ve savunmalarını iki hafta içinde yazılı olarak bildirmeleri istenir. Tebligatta duruşma yapılmaksızın hüküm verilebileceği hususu da belirtilir. Ayrıca, toplanması gereken belgeler, ilgili kurum ve kuruluşlardan talep edilir.

(3) Beyan ve savunma için verilen süre dolduktan sonra mahkemece duruşma yapılmaksızın ve Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaksızın, Türk Ceza Kanununun 61. maddesi dikkate alınmak suretiyle, 223. maddede belirtilen kararlardan birine hükmedilebilir. Mahkûmiyet kararı verildiği takdirde sonuç ceza dörtte bir oranında indirilir.

(4) Mahkemece, koşulları bulunması hâlinde; kısa süreli hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilebilir veya hapis cezası ertelenebilir ya da uygulanmasına sanık tarafından yazılı olarak karşı çıkılmaması kaydıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir.

(5) Hükümde itiraz usulü ile itirazın sonuçları belirtilir.

(6) Mahkemece gerekli görülmesi hâlinde bu madde uyarınca hüküm verilinceye kadar her aşamada duruşma açmak suretiyle genel hükümler uyarınca yargılamaya devam edilebilir.

(7) Basit yargılama usulü, yaş küçüklüğü, akıl hastalığı, sağır ve dilsizlik hâlleri ile soruşturma veya kovuşturma yapılması izne ya da talebe bağlı olan suçlar hakkında uygulanmaz.

(8) Basit yargılama usulü, bu kapsama giren bir suçun, kapsama girmeyen başka bir suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde uygulanmaz.

Basit yargılama usulünde itiraz

Madde 252 – (Mülga: 2/7/2012-6352/105 md.) (Başlığı ile Birlikte Yeniden Düzenleme:17/10/2019-7188/25 md.)

(1) 251. madde uyarınca verilen hükümlere karşı itiraz edilebilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen hükümler kesinleşir.

(2) (Değişik:2/3/2024-7499/17 md.) İtiraz üzerine hükmü veren mahkemece dosya, o yerde birden fazla asliye ceza mahkemesi bulunması hâlinde tevzi kriterlerine göre belirlenen asliye ceza mahkemesine gönderilir ve bu mahkemece duruşma açılarak genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. Tek asliye ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde ise, aynı mahkemede yetkili başka bir hakim varsa bu hakim tarafından; aksi hâlde adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanınca görevlendirilen hakim tarafından duruşma açılır ve genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. Taraflar gelmese bile duruşma yapılır ve yokluklarında 223. madde uyarınca hüküm verilebilir. Taraflara gönderilecek davetiyede bu husus yazılır. Duruşmadan önce itirazdan vazgeçilmesi hâlinde duruşma yapılmaz ve itiraz edilmemiş sayılır.

(3) (Değişik:2/3/2024-7499/17 md.) Mahkeme, ikinci fıkra uyarınca hüküm verirken, 251. madde kapsamında basit yargılama usulüne göre verilen hükümle bağlı değildir. Ancak, itirazın sanık dışındaki kişiler tarafından yapıldığı hâllerde 251. maddenin üçüncü fıkrası uyarınca indirim uygulanır.

(4) (Değişik:2/3/2024-7499/17 md.) İtiraz üzerine verilen hükmün sanık lehine olması hâlinde, bu hususların itiraz etmemiş olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da itiraz etmiş gibi verilen kararlardan yararlanır.

(5) (Değişik:2/3/2024-7499/17 md.) İkinci fıkra uyarınca verilen hükümlere karşı genel hükümlere göre kanun yoluna başvurulabilir.

(6) (Değişik:2/3/2024-7499/17 md.) Birinci fıkradaki itirazın, süresinde yapılmadığı veya kanun yoluna başvuru hakkı bulunmayan tarafından yapıldığı mahkemesince değerlendirildiğinde dosya, 268. maddenin ikinci fıkrası uyarınca itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderilir. Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir.

(7) (Ek:2/3/2024-7499/17 md.) Birinci fıkradaki itirazın, yargılama giderine, vekâlet ücretine veya maddi hataya ilişkin olması hâlinde 268. maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır. Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir.

II. AÇIKLAMALARIMIZ:

*Sarıkaya Asliye Ceza Mahkemesinin 2024/450 Esas sayılı dosya kapsamında;

Söz konusu dosya kapsamında Sanık hakkında Müşteki'a yönelik 15/11/2023 tarihli eylemi nedeniyle Sarıkaya Cumhuriyet Başsavcılığının 20/08/2024 tarihli 2024/229 Esas sayılı iddianamesiyle ile Basit Yaralama suçundan cezalandırılması istemiyle kamu davasının açılma istemli iddianame düzenlendiği, söz konusu iddianame ve soruşturma dosyasında herhangi bir usul ve yasaya aykırılık bulunmadığı değerlendirilmek suretiyle 21/08/2024 tarihinde iddianamenin kabulüne karar verildiği ve yeni esas sırasına kaydının yapıldığı, akabinde sanığın (... ..) üzerine atılı suçun CMK'nın 251. maddesinde yer alan ve Basit Yargılama Usulüne tabi suçlardan olduğu kanaati ile taraflara CMK'nın 251/2 maddesi kapsamında usulüne uygun olarak tebliğ işlemlerinin yapıldığı, savunma ve beyan işlemlerinin tamamlanması akabinde dosyanın karar hazırlığı için ele alındığı, Sarıkaya Asliye Ceza Mahkemesinin 20/11/2024 tarihli 2024/343 Esas ve 2024/526 Karar sayılı dosyası üzerinden sanık hakkında CMK'nın 223/2-e maddesi kapsamında Beraatine karar verildiği, verilen kararın taraflara tebliğ edildiği, Müşteki tarafın itirazı üzerine dosyanın yeni esas sırasına(2024/450 esas) kaydının yapıldığı, yeni esas sayılı dosya üzerinden Boğazlıyan Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanlığına 17/12/2024 tarihli yazısı ile "Mahkememizin 2024/343 Esas sayılı dosyasının Basit Yargılama Usulü uygulanmak suretiyle karar verilmesi akabinde itiraz üzerine yeni 2024/450 esas sırasına kaydının yapıldığı ancak CMK'nın 252/2. fıkrasında yer alan "İtiraz üzerine hükmü veren mahkemece dosya, o yerde birden fazla asliye ceza mahkemesi bulunması hâlinde tevzi kriterlerine göre belirlenen asliye ceza mahkemesine gönderilir ve bu mahkemece duruşma açılarak genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. Tek asliye ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde ise, aynı mahkemede yetkili başka bir hakim varsa bu hakim tarafından; aksi hâlde adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanınca görevlendirilen hakim tarafından duruşma açılır ve genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur....." şeklindeki karar tarihi öncesinde yürürlüğe giren yasal düzenleme çerçevesinde müstemir yetkili mahkeme hakimi Saffet Merve BAŞBEKLEYEN'in yargılama işlemlerinde bulunmasının mümkün olmaması nedeniyle tensip iş ve işlemlerinin yerine getirilmesi bakımından ilgili mahkeme dosyasına hakim görevlendirilmesi gerektiği anlaşılmakla, Gecikmeksizin hakim görevlendirilmesi talebimizin kabulüne karar verilmesi arz olunur." şeklinde talep üzerine aynı komisyonun 17/12/2024 tarihli yazısı ile "..... Sarıkaya Asliye Ceza Mahkemesinin 2024/450 Ceza Dava Dosyasına bakmak üzere Hakim 234191 Elif Arda ERCİYAS'a görev verilmiştir..." şeklindeki görevlendirmenin akabinde dosyanın ilgili hakime tevdi edildiği ve yargılama işlemlerine devam edildiği anlaşılmıştır.

*Sarıkaya Asliye Ceza Mahkemesinin 2025/50 Esas sayılı dosya kapsamında;

Söz konusu dosya kapsamında Müşteki, Müşteki sanık,, hakkına yürütülen soruşturma neticesinde Sarıkaya Cumhuriyet Başsavcılığının 28/05/2024 tarihli 2024/161 Esas sayılı iddianamesiyle;

-Müşteki sanık hakkında; Müşteki'a karşı eylemleri nedeniyle Türk Ceza Kanunu'nun 37/1 md delaletiyle aynı kanunun 86/1, 87/3, 125/1, 106/1-1.cümle ve 53. Md., Müşteki sanık'a karşı eylemleri nedeniyle TCK'nın 125/1, 106/1-1.cümle ve 53. md.,

-Müşteki sanık hakkında; Müşteki sanık'e karşı eylemleri nedeniyle Türk Ceza Kanunu'nun 106/1-1.cümle, 125/1, 86/1, 86/3.e, 87/1.c, 87/3 ve 53 md.

-Müşteki Sanık hakkında; Müşteki'a karşı eylemleri nedeniyle Türk Ceza Kanunu'nun 37/1 md delaletiyle aynı kanunun 86/1, 87/3, 125/1, 106/1-1.cümle ve 53.

md.,Müşteki sanık'a karşı eylemleri nedeniyle TCK'nın 125/1, 106/1-1.cümle ve 53. maddeleri kapsamında cezalandırılması istemiyle Sarıkaya Cumhuriyet Başsavcılığının 28/05/2024 tarihli 2024/161 esas sayılı iddianamesinin tanzim edildiği, söz konusu iddianame ve ilgili soruşturma evrakı incelendiğinde herhangi bir usul ve eksiklik bulunmadığı değerlendirilerek birlikte iddianamenin kabulüne karar verildiği, dosyanın 2024/277 Esas sırasına kaydının yapıldığı, derdest durumda olan ilgili mahkeme dosyası üzerinden yürütülen yargılama sürecinde 08/01/2025 tarihli 2 .nolu celse ara kararında "Uyap sistemi üzerinden yapılan incelemede mahkeme dosyası kapsamında adları geçen'a yönelik hakkında kasten basit yaralama suçu kapsamında cezalandırılması istemiyle kamu davası açıldığı, söz konusu kamu davasının mahkememizin 2023/343 esas sayılı dosyası üzerinden basit yargılama usulü uygulanmak suretiyle sanık hakkında beraat kararı verildiği ancak itiraz üzerine dosyanın genel yargılama usulüne çerçevesinde uygulanmak suretiyle mahkememizin 2024/450 esas sırasına kaydının yapıldığı, 01/06/2024 tarihli 7445 sayılı yasal değişiklik çerçevesinde önceki yargılamaya katılan hakimin itiraz usulü sonrasında yeniden mahkeme dosyası kapsamında yargılamaya katılamayacağı ve tek Asliye Ceza Mahkemesi bulunduğu yerlerde komisyon tarafından hakim görevlendirilmesinin yapılması gerektiği yönünde ki düzenleme çerçevesinde mahkeme dosyasına hakim görevlendirilmesinin yapıldığı söz konusu her iki dosya incelendiğinde aralarında hukuki ve fiili irtibat bulunduğu anlaşılmakla her ne kadar esas numarası kapsamında ilgili dosya kapsamında iş bu mahkeme dosyasına birleşmesi gerekmekte ise de; söz konusu dosya kapsamında mahkeme hakiminin görevli olmadığı ancak birlikte görülmesinin yargılama sonucunun ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunluluk bulunduğu anlaşılmakla mahkememiz iş bu dosyasının mahkememiz 2024/450 esas sayılı mahkeme dosyasına BİRLEŞTİRİLMESİNE esasın bu şekilde kapatılmasına,..." biçiminde karar verildiği, ayrıca birleşen dosyaya ilişkin yargılama faaliyetini yürütülecek hakime ilişkin tereddüt oluşması neticesinde bu hususta Komisyondan görüş sorulduğu, Boğazlıyan Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanlığına yazısı ile "yukarıda yazılı madde mucibince basit yargılama usulü itirazlara Komisyon Başkanlığımızın hakim görevlendirmesinde yetkili olduğu, mezkur yazıda böyle bir durum olmadığı anlaşıldığından, yargılamayı yürütmekle görevi hakimin belirlenmesine ilişkin Sarıkaya Asliye Ceza Mahkemesinin talebinin Komisyonumuzca ilgisi bulunmamaktadır...." şeklinde değerlendirme yapıldığı, ayrıca mahkememizin birleştirilmesine karar verilen Sarıkaya Asliye Ceza Mahkemesinin 2024/450 Esas sayılı dosyasını üzerinden tefrik kararı verildiği ve dosyanın yeni esas sırasına kaydının yapıldığı anlaşılmıştır.

III. YASAL DAYANAKLAR:

BİRİNCİ KISIM

GENEL ESASLAR

II. Cumhuriyetin nitelikleri

Madde 2 – Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

V. Devletin temel amaç ve görevleri

Madde 5 – Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve

toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.

VI. Egemenlik

Madde 6 – Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir.

Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır.

Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

IX. Yargı yetkisi

Madde 9 – Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.

X. Kanun önünde eşitlik

Madde 10 – Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

(Ek fıkra: 7/5/2004-5170/1 md.) Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. (Ek cümle: 7/5/2010-5982/1 md.) Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürllüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde (...) kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

XI. Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü

Madde 11 – Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Kişinin Hakları ve Ödevleri

XIII. Hakların korunması ile ilgili hükümler

A. Hak arama hürriyeti

Madde 36 – Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.

Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz.

B. Kanuni hakim güvencesi

Madde 37 – Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz.

Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yargı

I. Genel hükümler

A. Mahkemelerin bağımsızlığı

Madde 138 – Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görölmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.

C. Hakimlik ve savcılık mesleği

Madde 140 – Hakimler ve savcılar adli ve idari yargı hakim ve savcılar olarak görev yaparlar.

Bu görevler meslekten hakim ve savcılar eliyle yürütölür.

Hakimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre görev ifa ederler.

Hakim ve savcılarının nitelikleri, atanmaları, hakları ve ödevleri, aylık ve ödenekleri, meslekte ilerlemeleri, görevlerinin ve görev yerlerinin geçici veya sürekli olarak değiştirilmesi, haklarında disiplin kovuşturması açılması ve disiplin cezası verilmesi, görevleriyle ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlarından dolayı soruşturma yapılması ve yargılanmalarına

karar verilmesi, meslekten çıkarmayı gerektiren suçluluk veya yetersizlik halleri ve meslek içi eğitimleri ile diğer özlük işleri mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.

Hakimler ve savcılar altmışbeş yaşını bitirinceye kadar hizmet görürler; askeri hakimlerin yaş haddi, yükselme ve emeklilikleri kanunda gösterilir.

Hakimler ve savcılar, kanunda belirtilenlerden başka, Resmî ve özel hiçbir görev alamazlar.

Hakimler ve savcılar idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar.

Hakim ve savcı olup da adalet hizmetindeki idari görevlerde çalışanlar, hakimler ve savcılar hakkındaki hükümlere tabidirler. Bunlar, hakimler ve savcılara ait esaslar dairesinde sınıflandırılır ve derecelendirilirler, hakimlere ve savcılara tanınan her türlü haklardan yararlanırlar.

E. Mahkemelerin kuruluşu

Madde 142 – Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.

(Ek fıkra: 21/1/2017-6771/13 md.) Disiplin mahkemeleri dışında askerî mahkemeler kurulamaz. Ancak savaş halinde, asker kişilerin görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askerî mahkemeler kurulabilir.

DEĞERLENDİRME:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde yer alan "Adil Yargılama" hakkının temel gerekleri ve CMK'nun 217. maddesi uyarınca hâkim, kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilecektir.

Ceza yargılamasında temel niteliklere sahip olan Tabi(Doğal) Hakim İlkesi, Anayasa'nın 142. maddesine göre, mahkemelerin kuruluşu, görevleri, yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir. Bu düzenleme, "Kanuni Hâkim İlkesine" atıf yapmaktadır. Kanuni hakim ilkesi ise esas olarak Anayasa madde 37'de "Kanuni Hakim Güvencesi" başlığı altında "hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz" hükmü ile düzenlenmiştir. Kanuni hâkim, görev ve yetkisi kanunla belli edilmiş olan mahkemenin hâkimidir. Bu ilkeyi karakterize eden tek unsur, mahkemenin görev ve yetkisinin tayin edilmesi işleminin "kanun" ile yapılmış bulunmasıdır.

Anayasa'nın anılan maddesi ve kanuni hâkim ilkesi çerçevesinde, Türk hukukunda mahkeme kurma görevi, münhasıran yasama organına, yani Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne aittir. Başka bir anlatımla, idarenin, tüzük ve yönetmelik gibi düzenleyici işlemleri aracılığıyla, mahkeme kurması, kurulmuş mahkemelerin görevlerini, yetkilerini ve yargılama usullerini değiştirmesi mümkün değildir. Mahkemelerin kuruluş ve görevlerinin belirlenmesinde gözetilmesi gereken diğer bir ilke de, "tabii hâkim (doğal yargıç) ilkesi"dir. Yargılanacak olan uyuşmazlığın gerçekleşmesinden önce yürürlükte bulunan kanunlar aracılığıyla görevi ve

yetkisi belirlenmiş olan mahkemenin hâkimine, tabii hâkim denir. Görüleceği üzere tabii hakim ilkesi kanuni hakim ilkesinin bir aşama ötesidir.

Tabii hâkim ilkesini karakterize eden unsurlar “öncedenlik” ve “kanunilik”dir. Tabii hâkim ilkesi, kişilerin, hangi mahkeme önünde yargılanacaklarını kesin olarak bilmelerini mümkün kılmak, bağımsız ve tarafsız mahkemeler önünde yargılanma haklarını güvence altına almak, yargıya güveni sağlamak ve yürütmenin yargıya müdahalesini olabildiğince önlemek amaçlarına yönelmiştir. Bu ilke uyarınca herkes işlem veya eylem tarihinde tabii olduğu mahkeme ve hakim huzurunda yargılanma hakkına sahiptir. Ayrıca, bu ilke, kişiye ve somut duruma göre değişkenlik gösteren yargı yerlerinin yani olağanüstü yargı yerlerinin oluşturulmasını önlemeye yönelik bir işlev üstlenmiş olması sebebiyle kişi dokunulmazlığı ve güvenliği ilkelerinin (Anayasa m. 17, 19) gerçekleştirilmesine de hizmet eder. Adil yargılanma hakkının temel unsurlarından birini oluşturur (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m. 6).

Ceza yargılamasına etkisi bulunan bir diğer husus olan Usul ekonomisi ilkesi, Anayasa'nın 141 son fıkra uyarınca “Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.” Bu hüküm usul ekonomisi ilkesine atıf yapar. Medenî yargılama hukukuna egemen olan ilkelerden biri olan usul ekonomisi ilkesi yasalarda öngörülen düzenleme çerçevesinde yargılamanın kolaylaştırılmasını, yargılamada öngörülen olağan zaman süresinin aşılmamasını ve gereksiz gider yapılmamasını amaçlar ve bunu hâkime bir görev olarak yükler.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesi kapsamında Adil Yargılanma Hakkı incelendiğinde;

"1. Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir. Karar alenî olarak verilir. Ancak, demokratik bir toplum içinde ahlak, kamu düzeni veya ulusal güvenlik yararına, küçüklerin çıkarları veya bir davaya taraf olanların özel hayatlarının gizliliği gerektirdiğinde veya, aleniyetin adil yargılamaya zarar verebileceği kimi özel durumlarda ve mahkemece bunun kaçınılmaz olarak değerlendirildiği ölçüde, duruşma salonu tüm dava süresince veya kısmen basına ve dinleyicilere kapatılabilir....

3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

a) Kendisine karşı yöneltilen suçlamanın niteliği ve sebebinden en kısa sürede, anladığı bir dilde ve ayrıntılı olarak haberdar edilmek;

b) Savunmasını hazırlamak için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olmak;

c) Kendisini bizzat savunmak veya seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak; eğer avukat tutmak için gerekli maddî olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görüldüğünde, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek;

d) İddia tanıklarının sorguya çekmek veya çektirmek, savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı koşullar altında davet edilmelerinin ve dinlenmelerinin sağlanmasını istemek;

e) Mahkemede kullanılan dili anlamadığı veya konuşamadığı takdirde bir tercümanın yardımından ücretsiz olarak yararlanmak."

6. maddenin 1.paragrafı hem medeni hem de ceza yargılaması uygulanabilir olması mümkün iken, 3.paragraf sadece ceza yargılaması kapsamında uygulanma imkanı bulunmaktadır.

İç hukuk sistemimizde Yargıtay Kanunun 45. maddesi kapsamında Yargıtay tarafından birleştirilen içtihatlar; adli yargı düzeninde ilk derece mahkemelerini, bölge adliye mahkemelerini, Yargıtay daireleri ile genel kuruları bağlayıcı nitelikte olduğu düzenlenmiş ise de; uygulamada diğer Yargıtay kararlarının bu tür bağlayıcılık nitelikleri bulunmamakla birlikte emsal alınabileceği, bu kapsamda;

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 18/2/2014 tarihli ve E.2013/4-242, K.2014/79 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir: Ceza Muhakemesi hukukumuzda duruşmanın doğrudan doğruyalığı (yüz yüzelik) ve sözlülük ilkeleri esas alınmış olup, hüküm verecek olan mahkeme hakimi sanık, tanık ve olayın tüm delilleri ile birebir karşı karşıya gelecek, herhangi bir vasıta olmadan örneğin beyan delilini dinleyecek ve belge delilini okuyacaktır. Böylece, belirtilen ilkeler ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde yer alan 'adil yargılama' hakkının temel gerekleri ve CMK'nun 217. maddesi uyarınca hâkim, kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilecektir.

Yargıtay 6. Ceza Dairesinin 9/11/2007 tarihli ve E.2014/9104, K.2017/4340 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir: "Ceza Muhakemesinin asıl amacı maddi gerçeği ortaya çıkarmak, buna ulaşacak olan ise delillerdir. Deliller; samimi açıklamalar, tanık beyanları, sanık ve tanıklardan başka kişilerin açıklamaları, tutanaklar, özel yazılı görüntü ve/veya ses kayıt eden açıklama ve belirtiler şeklinde ayrıma tabi tutulabilir. Bütün isnat araçları delildir. Soyut olarak deliller, eşittir. Gerçekte olayın nasıl olduğunu en iyi bilen sanıktır ancak kendi aleyhine beyanda bulunması beklenemez.

O halde olayın mağduru ve tanığı mutlak mahkeme huzurunda dinlenmelidir.

Ceza yargılamasında doğrudan doğruyalık ilkesi gereği yakının ve/veya tanığın gaip, vefa etmiş, adresi meçhul veya ulaşılamaz olduğu mahkemece açıkça saptanmadığı durumlarda mutlaka mahkeme huzurunda beyanlarının alınması gerekir...." şeklinde değerlendirme yapılmıştır.

AİHM bir çok kararında da görüldüğü üzere doğrudan doğruyalık ilkesini hakkaniyete uygun yargılanma hakkının bir görünümü olarak ele almaktadır. AİHM'e göre bu ilke uyarınca bir ceza davasında kararın yargılama ve delil toplama süreci boyunca hazır bulunan hâkim tarafından verilmesi gerekmektedir.

Anayasa'nın iddianın incelenmesinde dayanılacak olan "Hak arama hürriyeti" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir: "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." maddesi kapsamında Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kural olarak adil bir yargılama sürecini sağlamaya yönelik teminatlar içermektedir. Bu bakımdan adil yargılanma hakkı davanın taraflardan biri lehine sonuçlanmasını güvence altına almamaktadır. Diğer bir ifadeyle adil yargılanma hakkı temel

olarak yargılama sürecinin ve usulünün hakkaniyete uygun olarak yürütülmesini teminat altına almaktadır (bazı değişikliklerle birlikte bkz. M.B. [GK], B. No: 2018/37392, 23/7/2020, § 80).

Adil yargılanma hakkının sağladığı güvencelerden biri de aleni yargılanma hakkıdır. Bu hak, doğası gereği davanın açık duruşma ile görülmesini yani sözlü yargılama yapılmasını içerir (Ali Bacacı, B. No: 2014/18688, 9/3/2017, § 35). Duruşmalı yargılama esasen sözlü yargılamanın bir görünümüdür, hâkimin taraflar ve delillerle bizzat temasa geçerek uyuşmazlığı çözmesini sağlar. Başka bir ifadeyle iddia ve savunmaları destekleyecek beyan ve delillerin doğrudan doğruya ve yüz yüze ileri sürülmesi tarafların mahkeme huzurunda bulunmalarıyla mümkün olabilir. Bu durum tarafların ve tanık beyanlarının birebir karşılaştırılmasına ve inandırıcılıklarının değerlendirilmesine imkân verir. Dolayısıyla aleni yargılanma hakkı sanık açısından kişinin savunmasını planlayarak mahkeme önünde en uygun ve etkili şekilde yapabilmesi ve hakkında nihai karar verecek hâkimin kanaatini etkilemesi açısından oldukça önemlidir (bazı ekleme ve farklılıklarla birlikte bkz. AYM, E.2020/79, K.2023/113, 22/06/2023, §§110, 111). Nitekim Anayasa'nın 141. maddesinde de yargılamanın kamuya açık olarak duruşmalı yapılması ilkesi açık olarak belirtilmiştir (Muhsin Hükümdar, B. No: 2016/15853, 7/11/2019, § 37).

Adil yargılanma hakkı güvenceleri bakımından sözlü yargılama;

* Soruşturma mercileri tarafından dava konusu yapılan olguların doğru bir şekilde tespit edilip edilmediğinin ve bu mercilerce toplanan delillerin sağlamlığının değerlendirilmesi ihtiyacı olduğunda,

*Hukuki meselelerin yanı sıra önemli olgusal sorunların ortaya çıktığı veya uyuşmazlık konusu olguların daha ayrıntılı incelenmesinin lüzumlu olduğu hâllerde,

*Uyuşmazlık konusu olay hakkında bilgi sahibi olan kişilerin beyanlarının güvenilirliklerinin test edilmesi için onlarla ilgili olarak kişisel bir izlenim edinilmesi gerektiğinde,

*Ceza yargılamasında isnada ve isnadın temelini oluşturan olgulara karşı sanığın bizzat hâkime diyeceklerini anlatma, sunulan delillere karşı çıkma imkânı bulmasının gerekli olduğu durumda,

*Mahkemelerin bir duruşma aracılığıyla belirli noktalara ilişkin açıklık getirmesi lüzumlu olduğunda gerekli ve zorunlu görülebilir (bazı ekleme ve farklılıklarla birlikte bkz. Talet Şanlı [GK], B. No: 2017/20526, 17/1/2023, § 54).

Temel amacı maddi gerçeğe ulaşmak olan ceza yargılamasında sözlülük ilkesi geçerli olup hâkimin delillerle doğrudan temas kurup duruşmada beyanda bulunan kişilere dair bir kanaat edinmesi, onların beyanda bulunurken gösterdikleri tavırlar da başta olmak üzere gözlemleyebilmesi büyük önem taşır. Bunun yanında bu amaca ulaşmak bakımından cezai uyuşmazlığın temelini oluşturan ve geçmişte yaşanmış maddi olayın ne şekilde gerçekleştiğini ispata yarayan her şey delil olabilir. Hükmün gerekçesi esas olarak duruşmada ortaya konan delillerden edinilen kanaat sonucunda ortaya çıkmaktadır. Suçlama konusu olaylar, hâkimin ve diğer süjelerin katılımıyla duruşmada birlikte tartışılmakta ve araya bir vasıta girmeksizin test edilmektedir. Bu sebeple duruşma bir formalite olmanın dışında sözlülük ilkesinin de bir sonucu olarak soruşturma aşamasında kolluk marifetiyle alınan ve tutanak haline getirilen beyanlar huzurda bulunanlara okunma ve varsa çelişkilerin giderilmesi açısından

hakim/mahkeme heyeti ve cumhuriyet savcısı ile sanık müdafilerinin soruları ve açıklama talepleri ile de çapraz sorgu ile bağlantısını dikkate alınarak ceza yargılamasının özünü oluşturmaktadır. Bununla birlikte sanığın da aleyhinde beyanda bulunan tanıklarla hakkında nihai kararı verecek hâkimlerin huzurunda yüz yüze gelmesi, onların güvenilirliğini bu esnada test etme fırsatı elde etmesi gerek savunma hakkının gerekse çelişme ilkesinin gerçekleşmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Ancak duruşmada edinilen kanaatin doğru oluşabilmesi için zorunlu hâller dışında duruşma devresinde hâkimin/heyetin değişmemesi gerekir.

Sözlü yargılanma hakkına işlerlik kazandıran sözlülük ilkesi, ceza muhakemesi hukukunun temel ilkelerinden kabul edilen doğrudan doğruyalık ilkesiyle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Sözlülük ilkesi, doğrudan doğruyalık ilkesinin gerçekleştirilmesinin bir aracı olarak işlev görmektedir. Esasında hâkimin/mahkemenin duruşmada sözlü olarak ortaya konulan delillerden hareketle karar vermesini gerektiren doğrudan doğruyalık ilkesi de hakkaniyete uygun (adil) bir ceza yargılama sürecini temin etmeye yönelik olup sözlülük ilkesiyle ayrılmaz bir bütünün parçalarını oluşturmaktadır.

Doğrudan doğruyalık ilkesi hâkimin olayı aydınlatığı ileri sürülen delillerle doğrudan temasa geçmesi, araya herhangi bir aracı katmaksızın deliller hakkında bilgi sahibi olması anlamına gelir. Bu değerlendirme tanık delili bakımından ziyadesiyle geçerlidir. Çünkü bir tanığın anlatımı sırasındaki tavırları (reaksiyonları) ve inanılabilirliği konusunda mahkeme tarafından yapılan gözlemler maddi gerçeğin anlaşılabilmesi için önemlidir (Yusuf Deniz Dilsizoğlu ve Aral Ali Ersin, B. No: 2013/4711, 16/12/2015, § 47). Anılan ilke, adil (hakkaniyete uygun) bir ceza yargılaması için sanığın suçluluğu hakkında karar verecek olan hâkimin ilgili kişileri dinleyerek güvenilir delil elde etmesini gerekli kılar.

Bu kapsamda hakkaniyete uygun yargılanma hakkının özel bir görünümü olan doğrudan doğruyalık ilkesi uyarınca hâkim, kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilecek ve bu deliller hâkimin vicdani kanaatiyle serbestçe takdir edilecektir. Dolayısıyla bu ilke, sanığın suçluluğu konusunda karar verecek hâkimin isnat konusu olay hakkında vicdani kanaatini şekillendirme süreciyle ilgilidir. Bu bağlamda ceza yargılamasında kural olarak özellikle tanık beyanlarının kararı verecek hâkim/mahkeme tarafından alınması, tanık beyanlarının bu hâkim/mahkeme tarafından takdir edilmesi gerekir. Aksi durumda tanıkların dinlendiği/sorgulandığı celselere katılmayan hâkimin duruşmanın önceki celselerine ilişkin tutanaklar üzerinden onlarla ilgili izlenim kazanması zor olacaktır.

Açıklanan gerekçelerle sanığın suçluluğu konusunda karar verecek hâkim, sağlıklı gözlem yapabilmek ve sadece iddia makamının yorum şekliyle değil savunma makamının iddia ve itirazlarını da değerlendirerek doğru bir vicdani kanaate ulaşabilmek için anlatımlarıyla sanığın hukuki durumunu önemli ölçüde etkileyecek tanıkları huzurda dinlemelidir. Böylelikle hâkim, yapacağı gözlem ve değerlendirmelerle bu tanıkların güvenilirliği konusunda bizzat fikir sahibi olabilecektir. Buna karşılık tanıkların duruşma öncesinde veya haricindeki dinlenmeleri sırasında düzenlenmiş tutanakların veya yazılı açıklamaların duruşmada okunması huzurda dinlemenin eş değeri olarak değerlendirilemez.

Hükme temel alınan delillerin hâkim huzurunda ikame edilmesi zorunluluğunu ifade eden doğrudan doğruyalık, anayasal düzeyde bir ilkedir. Anayasa Mahkemesi, Anayasa'da güvence altına alınan adil yargılanma hakkının kapsam ve içeriğini belirlerken Sözleşme'nin "Adil yargılanma hakkı" kenar başlıklı 6. maddesini ve AİHM içtihadını dikkate almaktadır (birçok karar arasından bkz. Onurhan Solmaz, B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 22; Emre Kunt [GK], B. No: 2019/5577, 8/3/2023, § 52; Yusuf Karakuş ve diğerleri, B. No: 2014/12002,

8/12/2016, § 73). 3/10/2001 tarihli ve 4709 sayılı Kanun'un Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasına "adil yargılanma" ibaresinin eklenmesine ilişkin 14. maddesinin gerekçesinde "değişiklikle Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerce de güvence altına alınmış olan adil yargılama hakkı[nın] metne dahil" edildiği belirtilmiştir. Dolayısıyla Anayasa'nın 36. maddesine söz konusu ibarenin eklenmesinin amacının Sözleşme'de düzenlenen adil yargılanma hakkını anayasal güvence altına almak olduğu anlaşılmaktadır (Yaşar Çoban [GK], B. No: 2014/6673, 25/7/2017, § 54). Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasında hakkaniyete uygun yargılanma hakkı düzenlenmiştir. Dolayısıyla Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı hakkaniyete uygun yargılanma hakkını da kapsamaktadır. Doğrudan doğruyalık ilkesi ise AİHM kararlarında -ceza muhakemesi hukukundaki geniş içeriğiyle olmasa da- adil yargılanma hakkı kapsamındaki hakkaniyete uygun yargılanma hakkının özel bir görünümü olarak değerlendirilmektedir.

Doğrudan doğruyalık ilkesi adil yargılanma hakkı kapsamındaki birçok güvenceyle de yakından bağlantılıdır. Öte yandan adil yargılanma hakkının bir güvencesi olan duruşmada hazır bulunma hakkı, hâkime sanık savunması ile diğer tanık ve mağdur ifadelerini karşılaştırma imkânı sunmaktadır. Anılan hak sanığın da isnadın temelini oluşturan olayları hâkime bizzat izah edebilmesine imkân tanımaktadır. Adil yargılanma hakkı kapsamında tanık sorgulama hakkı ise sanığın dava hakkında nihai kararı verecek olan hâkimin huzurunda tanıkla yüzleşebilmesini, tanığı sorgulamasını gerektirmektedir.

Esasında yukarıda belirtilen anayasal gereklilikler, ilgili usul kanunlarında da kurala bağlanmıştır. CMK'nın 252/2. maddesinde kapsamında " İtiraz üzerine hükmü veren mahkemece dosya, o yerde birden fazla asliye ceza mahkemesi bulunması hâlinde tevzi kriterlerine göre belirlenen asliye ceza mahkemesine gönderilir ve bu mahkemece duruşma açılarak genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. Tek asliye ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde ise, aynı mahkemede yetkili başka bir hakim varsa bu hakim tarafından; aksi hâlde adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanınca görevlendirilen hakim tarafından duruşma açılır ve genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur...." şeklindeki düzenlemeden de anlaşılacağı üzere basit yargılama usulünün uygulanması aşamasında ilgili mahkeme hakimi tarafından verilen kararın herhangi bir bağlayıcılık yanının bulunmaması ve sanki dosyada daha önce hiç bir şekilde karar tesis edilmemiş gibi itiraz sonrasında görevlendirilen hakim tarafından maddi gerçeğe ulaşılması, mahkeme tarafından sağlıklı ve vicdani bir kanaatin oluşması açısından duruşmada edinilen kanaatin gerekliliği karşısında -yenilenmesi mümkün olmayanlar dışında- görevli olmayan hâkim veya mahkemece yapılan işlemlerin hükümsüz olduğu düzenlenmiştir. Kanun'da, anılan hükümle sanıklar hakkında nihai karar vermeye yetkili hâkimlerin delillerle temas etmesi öngörülerek doğrudan doğruyalık esas alınmıştır.

5271 sayılı Kanun'un 217. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da "Hâkim, kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdanî kanaatiyle serbestçe takdir edilir." denilerek hâkimin kararını verirken vicdani kanaatiyle serbestçe takdir edeceği delillerin huzurda tartışılmış deliller olduğu vurgulanmıştır. Diğer bir ifadeyle anılan düzenleme uyarınca hâkim duruşmaya getirilmemiş veya huzurunda tartışılmamış delilleri hükme esas alamayacaktır. Bu hükmün de doğrudan doğruyalık ilkesiyle ilgili olduğu açıktır.

Burada değerlendirilmesi gereken bir diğer husus da Ceza muhakemesinde mahkemelerin yetkisi, coğrafi alan esas alınarak belirlenmiş ve hangi hâkim veya mahkemenin hangi yerdeki işlere bakacağı kanunlarda gösterilmiştir. Hangi hâkim veya mahkemenin hangi

yerdeki işlere bakacağını gösteren kurallara yer bakımından yetki kuralları denilmektedir. Yer bakımından yetki kurallarına göre her mahkeme kendi yargı çevresi içerisindeki iş ve işlemleri yapmakla yetkilendirilmiştir. Mahkemelerin yetkisinin bu şekilde belirlenmesi, muhakemenin daha kolay ve daha hızlı bir şekilde yapılabilmesi amacına yöneliktir. Ayrıca hükmü verecek olan mahkemenin bizzat görmediği sanığın kişiliği hakkında doğru bir kanaat edinmesi ve yargılama sürecindeki davranışlarını gözlemlemesi mümkün olmadığı için temel cezanın belirlenmesi ve bireyselleştirilmesi de önemli bir problem olarak ortaya çıkmaktadır.

AIHM'nin Faysal Pamuk/Türkiye kararı değerlendirildiğinde şu hususların ön plana çıktığı görülmektedir: İfadesi hükmü esas alınan tanıkların hükmü verecek olan mahkeme tarafından dinlenmesi kuraldır. Bu kuralın dışına çıkılması için haklı gerekçeler bulunmalı ve bu durumda sanığın savunma hakkını dengeleyen usuli güvenceler sağlanmalıdır. Tanıklar, hükmü verecek olan mahkeme huzurunda, sanığın hazır bulunduğu bir duruşmada dinlenmemiş ise sanığın adil yargılanma hakkının ihlal edilmemesi için, yargılamanın herhangi bir aşamasında sanığa, tanıklara soru sorma hakkı mutlaka tanınmalıdır.

Yukarıda açıklanan hususlar ışığında mahkememizin 2025/50 Esas sayılı dosyasının AIHM, AYM ve Yargıtay kararlarında da ifade edildiği üzere her ne kadar CMK'nın 252/2-2. Cümlede yer alan "Tek Asliye Ceza Mahkemesinin bulunduğu yerlerde ise, aynı mahkemede yetkili başka bir hakim var ise bu hakim tarafından; aksi halde adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanınca görevlendirilen hakim tarafından duruşma açılır ve genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur..." biçimindeki kanuni düzenlemenin Sarıkaya Asliye Ceza Mahkemesi bünyesinde yürütülen 2025/50 Esas ve 2025/450 Esas sayılı dosyalarının farklı hakimler tarafından yargılanmasına devam edildiği, yapılan yargılamalarda her iki dosya arasında hukuki ve fiili irtibat bulunması nedeni ile daha önce birleştirilme kararı verildiği ve dosyanın gönderildiği ancak 2024/450 Esas sayılı dosyasında basit yargılama usulüne itiraz sonrasında komisyon tarafından görevlendirilen hakimce yapılan değerlendirmede birleşen dosya yönünden herhangi bir itiraz bulunmadığı ve bu hususta görevli ve yetkili olmadığından bahisle mahkememizin 2024/277 Esas sayılı dosyasının tefrik edilerek mahkememize gönderildiği ve 2025/50 Esas sırasına kaydının yapıldığı ayrıca bu aşamada birleşen dosyalar yönünden de söz konusu yargılamaya yürütmekte görevli ve yetkili hakime ilişkin olarak mahkememizce tereddüt oluşması nedeni ile bu hususta Boğazlıyan Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanlığı tarafından bu hususta görüş bildirilmesinin mümkün olmadığına dair yazı cevabı da dikkate alındığında söz konusu yasal düzenlemenin özellikle Türkiye genelinde tek asliye ceza mahkemelerinin yer aldığı özellikle mülakat adliyelerinde mahkememiz dosyasında da görüleceği üzere soruşturma aşamasında tefrik edilen yada tarafları aynı olmakla birlikte sonradan tamamlanan soruşturma evrakları neticesinde ayrı ayrı yargılama yapılması durumunun söz konusu olduğu her iki mahkeme dosyasında ayrı ayrı görevli bulunan mahkeme hakimlerinin her ne kadar aynı tarafları bizzat dinlemesi halinde dahi müşteki, müşteki sanık, sanıklar ve tanıkların başka, yanlış yada eksik beyanlarda bulunması durumunun söz konusu olabileceği, yargılamayı yürüten hakimlerin diğer dosya yönünden belgelerin birer örneğinin ilgili mahkeme dosyasına bir örneğini dosyası arasına alması halinde dahi doğrudan doğruyalık ilkesi kapsamında kendi huzurunda alınmayan beyanlar ile ilgili karar vermesinin mümkün olmadığı, bu kapsamda benzer şekildeki dosyalarda haksız tahrik, meşru müdafaa gibi hükümlerin olayın bir bütün halinde değerlendirilmesi gerektiği ayrıca söz konusu yasal düzenlemede tek asliye ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde 01/06/2024 tarihinden sonra yapılan itirazlar ile ilgili olarak komisyon tarafından hakim görevlendirilmesi yapılması biçimindeki yasal düzenlemenin ilgili mahkemelerin yetki ve görevlerini kanundan aldıkları bunun dışında idari görevlendirmeler ile ivedi ve acil işler dışında yargılama yapılması hususunda görevlendirme yapılmasının

Esas Sayısı : 2025/95

Karar Sayısı : 2025/92

anayasanın belirtilen ilgili maddelerine aykırılık oluşturduğu ve uygulamada yukarıda aktarılan şekilde sorunlara yol açtığı hususu da değerlendirilerek iptaline karar verilmesi hususunda,

Gereğinin takdir ve ifası saygıyla arz olunur.”